

**ДУ «Інститут громадського здоров'я ім. О.М.Марзєєва
НАМН України»**

ЗАСТОСУВАННЯ ВИМОГ НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ ЄС У СФЕРІ ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ

Костенко Алла Іванівна

канд. мед.н, ст.н.с.

aik4@i.ua

097 303 44 17

- «Гігієнічні вимоги щодо поводження з промисловими відходами та визначення їх класу небезпеки для здоров'я населення» ДСанПіН2.2.7.029-99 / МОЗ України, наразі скасований.
- Проект. Державні санітарно-гігієнічні правила і норми встановлення класу небезпеки відходів за критеріями впливу на здоров'я людини.
- Директива Європейського Парламенту і Ради 2008/98/ЄС від 19 листопада 2008 р. «Про відходи та про скасування деяких директив».

У цьому документі визначені ключові поняття, такі як «відходи», «утилізація», «ліквідація», встановлені основні вимоги щодо поводження з відходами та оцінка відходів як хімічних речовин.

- Регламент Європейського Парламенту та Ради №1272/2008 від 16 грудня 2008 р.
- Регламент (ЄС) Європейського Парламенту та Ради №1907/2006 від 18 грудня 2006 р. про реєстрацію, оцінку, авторизацію і обмеження хімічних речовин та препаратів (REACH), яким засновується Європейське Агентство хімічних речовин і препаратів, вносяться зміни до Директиви 1999/45 ЄС чим скасовуються Регламент Ради (СЕС) № 793 і Регламент Комісії (ЄС) № 1488/94, а також Директива Ради 76/769/СЕС і Директиви Комісії 91/155/СЕС, 93/67/СЕС, 93/105/ЄС і 2000/21 ЄС.

Цей Регламент повинен гарантувати підвищений рівень захисту людського здоров'я та довкілля, а також вільний рух речовин, як таких, у складі препаратів або виробів, а також сприяти конкуренції та інноваціям і розвитку альтернативних методів для оцінки небезпеки, яку становлять речовини.

- Закон України «Про управління відходами», який набирає чинності 9 липня 2023 р.

Закон України «Про управління відходами»

(набирає чинності 9 липня 2023 р.)

Додаток 1 – Перелік операцій з видалення відходів, які передбачають: розміщення відходів на поверхні чи в землі, оброблення ґрунтом, закачування на глибину, скидання на поверхню рідких шламових і мулових відходів, біологічне, фізико-хімічне оброблення відходів, спалювання, постійне зберігання, тощо.

Додаток 2 - Перелік операцій з відновлення відходів, які передбачають: використання відходів переважно як палива чи в інший спосіб для виробництва енергії; відновлення/регенерація розчинників; рециклінг/відновлення органічних речовин, металів, інших неорганічних матеріалів; регенерація кислот чи основ, очищення нафтопродуктів, оброблення ґрунту, що сприяє веденню сільського господарства чи поліпшує стан навколишнього природного середовища також зберігання відходів для ведення зазначених операцій.

У цьому Додатку також наведені розрахунки для визначення енергетичної ефективності зазначених операцій.

Закон України «Про управління відходами»

(набирає чинності 9 липня 2023 р.)

Додаток 3 - Перелік властивостей, що роблять відходи небезпечними (НВ).

Перелічено 15 ознак:

- НВ-1 вибухонебезпечні
- НВ-2 мають окисну здатність, виділяють кисень, викликають або сприяють горінню інших матеріалів
- НВ-3 легкозаймисті

Визначення цих властивостей відходів та екотоксичність (**НВ 14**) належить до категорій відходів, що потребують спеціальних методів, тестів та компетенції **поза межами медичної галузі**.

До небезпечних властивостей за критеріями впливу **на здоров'я людини** відносяться:

- НВ 4 - подразнюючі, які викликають подразнення шкіри і ушкодження очей;
- НВ 5 - відходи, які характеризуються вибірковою токсичністю;
- НВ 6 - відходи, які викликають гостру токсичність;
- НВ 7 - відходи зі встановленими канцерогенними властивостями;
- НВ 8 - відходи, що викликають роз'їдання шкіри – корозійні;
- НВ 9 - інфіковані відходи - містять життєздатні мікроорганізми або їх токсини та можуть викликати захворювання у людей;
- НВ 10 – відходи з віддаленими ефектами дії, до яких відносяться токсичні для репродуктивної системи;
- НВ 11 - відходи з мутагенними ефектами;
- НВ 12 - відходи, які виділяють гостро токсичні гази при контакті з водою чи кислотою;
- НВ 13 - відходи з сенсibiliзуючими властивостями;
- НВ 14 - екотоксичні відходи, які становлять або можуть становити відкладені у часі ризики для довкілля;
- НВ 15 - відходи, які здатні виявляти небезпечні властивості, але безпосередньо не виявляють їх у початковому стані, наприклад фільтрат, утворений з суміші твердих побутових відходів на полігонах (ТПВ).

Категорії небезпеки речовин за класами гострої токсичності I, II, III, IV:

**інгалаційний шлях надходження в організм (вдихання пилу, туману (аерозолі),
ЛС₅₀, мг/м³: (0-0,05, 0,05-0,5, 0,5-1,0, 1,0-5,0)**

- I клас небезпеки - $0 < \text{категорія } 1 \leq 0,05$
- II клас небезпеки - $0,05 < \text{категорія } 2 \leq 0,5$
- III клас небезпеки - $0,5 < \text{категорія } 3 \leq 1,0$
- IV клас небезпеки - $1,0 < \text{категорія } 4 \leq 5,0$

**пероральний шлях надходження в організм,
ЛД₅₀, мг/кг: (0-5, 5-50, 50-300, 300-2000)**

- I клас небезпеки - $0 < \text{категорія } 1 \leq 5$
- II клас небезпеки - $5 < \text{категорія } 2 \leq 50$
- III клас небезпеки - $50 < \text{категорія } 3 \leq 300$
- IV клас небезпеки - $300 < \text{категорія } 4 \leq 2000$

**дермальний шлях надходження в організм,
ЛД₅₀, мг/кг: (0-50, 50-200, 200-1000, 1000-2000)**

- I клас небезпеки - $0 < \text{категорія } 1 \leq 50$
- II клас небезпеки - $50 < \text{категорія } 2 \leq 200$
- III клас небезпеки - $200 < \text{категорія } 3 \leq 1000$
- IV клас небезпеки - $1000 < \text{категорія } 4 \leq 2000$

Перетворення показників діапазону гострої токсичності, отриманих експериментальним шляхом (або категорій небезпеки за гострою токсичністю) у точкові оцінки гострої токсичності, необхідні для класифікації щодо відповідних шляхів впливу на організм

Шлях впливу на організм	Категорія небезпеки або отримана експериментальним шляхом оцінка діапазону гострої токсичності	Перетворена точкова оцінка гострої токсичності*
Пероральний (мг/кг) ваги тіла	0<категорія 1 ≤5	0,5
	5<категорія 2 ≤50	5
	50<категорія 3 ≤300	100
	300<категорія 4 ≤2000	500
Дермальний (мг/кг) ваги тіла	0<категорія 1 ≤50	5
	50<категорія 2 ≤200	50
	200<категорія 3 ≤1000	300
	1000<категорія 4 ≤2000	1100
Пил, туман (мг/м ³)	0<категорія 1 ≤0,05	0,005
	0,05<категорія 2 ≤0,5	0,05
	0,5<категорія 3 ≤1,0	0,5
	1,0<категорія 4 ≤5,0	11

* - ці показники призначені для використання при розрахунку ОГТ, необхідні для класифікації на основі даних компонентів суміші та не замінюють собою результати випробувань.